

Sylabus na rok akademicki: 2021/2022
Cykl kształcenia: 2020/2021-2025/2026

Opis przedmiotu kształcenia

Nazwa przedmiotu	HIGIENA I EPIDEMIOLOGIA Hygiene and Epidemiology		Grupa szczegółowych efektów uczenia się										
			Grupa zajęć (kod grupy) G	Nazwa grupy Prawne i organizacyjne aspekty medycyny									
Wydział	Wydział Lekarski												
Kierunek studiów	Lekarski												
Poziom studiów	☒ jednolite magisterskie ☐ I stopnia ☐ II stopnia ☐ III stopnia ☐ podyplomowe												
Forma studiów	☒ stacjonarne ☒ niestacjonarne												
Rok studiów	II		Semestr studiów:	☒ zimowy ☐ letni									
Typ przedmiotu	☒ obowiązkowy ☐ ograniczonego wyboru ☐ wolnego wyboru/ fakultatywny												
Język wykładowy	☒ polski ☐ angielski												
Liczba godzin													
Forma kształcenia													
	Wykłady (WY)	Seminaria (SE)	Ćwiczenia audytoryjne (CA)	Ćwiczenia kierunkowo-niekliniczne (CN)	Ćwiczenia kliniczne (CK)	Ćwiczenia laboratoryjne (CL)	Ćwiczenia w warunkach symulowanych (CS)	Zajęcia praktyczne przy pacjencie (PP)	Lektoraty (LE)	Zajęcia wychowania fizycznego (WF)	Praktyki zawodowe (PZ)	Samokształcenie kierowane (SK)	E-learn : g (E1)
Semestr zimowy:													
Katedra i Zakład Higieny													
Kształcenie bezpośrednie ¹				30									
Kształcenie zdalne ²													
Semestr letni:													
(Nazwa jednostki realizującej przedmiot)													
Kształcenie bezpośrednie													

¹ Kształcenie prowadzone z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia

² Kształcenie z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

Kształcenie zdalne																				
Razem w roku:																				
Katedra i Zakład Higieny																				
Kształcenie bezpośrednie				30																
Kształcenie zdalne																				

Cele kształcenia: (max. 6 pozycji)

- C1. Znajomość podstaw higienicznego trybu życia i pracy oraz nauki, higiena rąk.
 C2. Znajomość podstaw epidemiologii, rodzaju badań, wyprowadzania wniosków z obserwacji epidemiologicznych i wykorzystywania informacji epidemiologicznej do oceny sytuacji zdrowotnej populacji.
 C3. Poznanie epidemiologii chorób niezakaźnych i zakaźnych, zasad prowadzenia dochodzenia i nadzoru epidemiologicznego oraz planowania działań z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia. Wskaźniki demograficzne a ich znaczenie w medycynie i profilaktyce.
 C4. Uświadomienie zagrożeń zdrowotnych (dla pacjentów i personelu medycznego) związanych z działalnością placówek opieki zdrowotnej.
 C5. Poznanie zasad żywienia i higieny żywności; znajomość niedoborów żywieniowych i znaczenia diety dla zdrowia, a także chorób przenoszonych drogą pokarmową.
 C6. Kształtowanie kompetencji społecznych, potrzebnych do wykonywania zawodu lekarza, zgodnie z sylwetką absolwenta.

Efekty uczenia się dla przedmiotu w odniesieniu do metod weryfikacji zamierzonych efektów uczenia się oraz formy realizacji zajęć:

Numer szczegółowego efektu uczenia się	Student, który zaliczy przedmiot wie/umie/potrafi	Metody weryfikacji osiągnięcia zamierzonych efektów uczenia się	Forma zajęć dydaktycznych * wpisz symbol
I.W1.	Potrafi wymienić uwarunkowania środowiskowe i epidemiologiczne najczęstszych chorób;	Podczas odpowiedzi ustnej, kartkówki i kolokwium pisemnych oraz na egzaminie potrafi wskazać przyczyny rozwoju najczęstszych chorób, uwzględniając wpływ czynników środowiskowych oraz analizując warunki występowania epidemii, spowodowanych tymi chorobami w danej populacji.	CN
G.W1.	Zna metody oceny stanu zdrowia jednostki i populacji, różne systemy klasyfikacji chorób i procedur medycznych.	Podczas odpowiedzi ustnej, kartkówki i kolokwium pisemnych oraz na egzaminie potrafi wyjaśnić wskazane zagadnienie np. określić, od jakich czynników zależy stan zdrowia populacji i rozpowszechnienie chorób; podać i obliczyć mierniki stanu zdrowia populacji /dla podanych danych/.	CN
G.W2.	Zna sposoby identyfikacji i badania czynników ryzyka, wady i zalety różnego typu badań epidemiologicznych oraz miary świadczące o obecności zależności przyczynowo-skutkowej.	Podczas odpowiedzi ustnej, kartkówki i kolokwium pisemnych oraz na egzaminie potrafi wyjaśnić wskazane zagadnienie np. na podstawie podanych danych i wskazanego celu badań potrafi zaplanować odpowiednie badanie epidemiologiczne. Podaje i/ lub rozpoznaje przykłady różnych badań epidemiologicznych, podaje ich wady i zalety, dla podanych danych szacuje ryzyko: oblicza ryzyko względne	CN

		bezwzględne, iloraz szans oraz podaje interpretacje uzyskanych wyników.	
G.W3.	Zna epidemiologię chorób zakaźnych i przewlekłych, sposoby zapobiegania ich występowaniu na różnych etapach naturalnej historii choroby oraz rolę nadzoru epidemiologicznego.	Podczas odpowiedzi ustnej, kartkówki i kolokwium pisemnych oraz na egzaminie potrafi wyjaśnić wskazane zagadnienie np. wymienić choroby zakaźne i przewlekłe, przedstawić ich epidemiologię, profilaktykę oraz objaśnić rolę nadzoru epidemiologicznego podczas ich wystąpienia.	CN
G.W4.	Zna pojęcie zdrowia publicznego, jego cele, zadania oraz strukturę i organizację systemu ochrony zdrowia na poziomie krajowym i światowym, a także wpływ uwarunkowań ekonomicznych na możliwości ochrony zdrowia.	Podczas odpowiedzi ustnej, kartkówki i kolokwium pisemnych oraz na egzaminie potrafi wyjaśnić wskazane zagadnienie np. podaje i/ lub rozpoznaje przykłady profilaktyki pierwotnej i wtórnej; wyjaśnia znaczenie żywienia i stylu życia w profilaktyce i rozwoju chorób.	CN
G.U1.	Opisuje strukturę demograficzną ludności i na tej podstawie ocenia problemy zdrowotne populacji.	Podczas odpowiedzi ustnej, kartkówki i kolokwium pisemnych oraz na egzaminie potrafi wyjaśnić wskazane zagadnienie np. obliczyć mierniki stanu zdrowia populacji, tj. zapadalność, chorobowość, umieralność i na tej podstawie ocenić zdrowie populacji.	CN
G.U2.	Zbiera informacje na temat obecności czynników ryzyka chorób zakaźnych i przewlekłych oraz planuje działania profilaktyczne na różnym poziomie zapobiegania.	Podczas odpowiedzi ustnej, kartkówki i kolokwium pisemnych oraz na egzaminie potrafi wyjaśnić wskazane zagadnienie np. podać etiologię, czynniki ryzyka chorób zakaźnych, wyjaśnić znaczenie czynników zaburzających zdrowie (hałas, ekspozycja na toksyny, metale ciężkie, wibracje itp.). W czasie pracy na zajęciach / w grupach/wie jak zebrać odpowiednie informacje i potrafi przeprowadzić wywiad epidemiologiczny dla danego problemu epidemiologicznego.	CN
G.U3.	Interpretuje miary częstości występowania chorób i niepełnosprawności	Podczas odpowiedzi ustnej, kartkówki i kolokwium pisemnych oraz na egzaminie na podstawie danych potrafi obliczyć, porównać, zinterpretować miary częstości występowania chorób i niepełnosprawności	CN
G.U4.	Potrafi ocenić sytuację epidemiologiczną chorób powszechnie występujących w Rzeczypospolitej Polskiej i na świecie.	Podczas odpowiedzi ustnej, kartkówki i kolokwium pisemnych oraz na egzaminie na podstawie przedstawionych danych (np. wskaźników pomiaru zdrowia) potrafi zinterpretować sytuację epidemiologiczną chorób powszechnie występujących w Polsce i na świecie.	CN

* WY - wykład; SE - seminarium; CA - ćwiczenia audytoryjne; CN - ćwiczenia kierunkowe-niekliniczne; CK - ćwiczenia kliniczne; CL - ćwiczenia laboratoryjne; CS - ćwiczenia w warunkach symulowanych; PP - zajęcia praktyczne przy pacjencie; LE - lektoraty, WF - zajęcia wychowania fizycznego; PZ - praktyki zawodowe; SK - samokształcenie kierowane, EL - E-learning

Nakład pracy studenta (bilans punktów ECTS):

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie itp.)	Obciążenie studenta
1. Godziny w kontakcie bezpośrednim:	30
2. Godziny w kształceniu zdalnym:	0
3. Godziny indywidualnej pracy własnej studenta:	51
4. Godziny samokształcenia kierowanego:	n/d
Sumaryczny nakład pracy studenta:	81
Punkty ECTS za przedmiot:	4,5

Treść zajęć: (proszę wpisać hasłowo tematykę poszczególnych zajęć z podziałem na formę zajęć dydaktycznych, pamiętając, aby przekładała się ona na zamierzone efekty uczenia się)

Wykłady – nie dotyczy

Seminaria – nie dotyczy

Ćwiczenia

1. Higiena i epidemiologia Definicje, cele, zadania. Determinanty zdrowia Zasady promocji zdrowia i profilaktyki chorób. Mierniki zdrowia populacji. (2 godz. lekcyjne = 1h 30min)
2. Typy badań epidemiologicznych. Wnioskowanie przyczynowe. (2 godz. lekcyjne = 1h 30min)
3. Obliczanie wskaźników epidemiologicznych. Mierniki ryzyka i metody oceny ryzyka i ilorazu szans. Standaryzacja wskaźników. (2 godz. lekcyjne = 1h 30min)
4. Epidemiologia chorób zakaźnych. Postępowanie w ognisku epidemii. Profilaktyka chorób zakaźnych. (2 godz. lekcyjne = 1h 30min)
5. Zagrożenia zawodowe dla zdrowia (fizyczne, chemiczne, biologiczne); ocena ryzyka. Zagrożenia zdrowotne na wybranych stanowiskach pracy w ochronie zdrowia. Profilaktyka w ochronie zdrowia. (2 godz. lekcyjne = 1h 30min)
6. Zakażenia szpitalne. Zasady higieny stanowiska pracy pracowników zawodów medycznych. Higiena rąk. Mycie i dezynfekcja rąk. Choroby brudnych rąk – ćwiczenia z wykorzystaniem lampy. (2 godz. lekcyjne = 1h 30min)
7. Zasady higieny żywienia. Zapotrzebowanie energetyczne, podstawowa i ponadpodstawowa przemiana materii - obliczanie zapotrzebowania energetycznego studentów. Zaburzenia stanu odżywienia organizmu człowieka i ich wpływ na zdrowie. (2 godz. lekcyjne = 1h 30min)
8. Styl życia i dieta – znaczenie w rozwoju i profilaktyce chorób. Samodzielne zdobywanie i stosowanie wiedzy z zakresu dietetyki, promocji zdrowia i profilaktyki chorób na podstawie piśmiennictwa – ćwiczenia z umiejętności korzystania z literatury fachowej. (2 godz. lekcyjne = 1h 30min)
9. Higiena psychiczna: stres, jego źródła i sposoby eliminacji; higiena snu; uzależnienia. Choroby społeczne: niktynizm, alkoholizm, narkomania (rozpoznawanie, skutki zdrowotne, leczenie i profilaktyka). (2 godz. lekcyjne = 1h 30min) Zanieczyszczenie wód – czynnik chorobotwórczy.
10. Zanieczyszczenie wód – czynnik chorobotwórczy. Znaczenie biologiczne wody. Niedobór wody na świecie – statystyka. Szkodliwość czynników biologicznych i chemicznych w ściekach. Uzdatnianie wody, wskaźniki stanu czystości wód - interpretacja wyników badań. (2 godz. lekcyjne = 1h 30min)
11. Kolokwium. (2 godz. lekcyjne = 1h 30min)
12. Czynniki wpływające na zdrowie w pomieszczeniach. Zespół chorego budynku i choroby związane z przebywaniem w budynkach. (2 godz. lekcyjne = 1h 30min)
13. Profilaktyka i epidemiologia wybranych chorób niezakaźnych. Czynniki ryzyka tych chorób. (2 godz. lekcyjne = 1h 30min)
14. Bezpieczeństwo i higiena pracy. Ochrona osobista pracowników. Choroby zawodowe. (2 godz. lekcyjne = 1h 30min)
15. Zajęcia umożliwiające indywidualne odrobienie zaległości spowodowanych absencją studenta. (2 godz. lekcyjne = 1h 30min)

Inne – nie dotyczy

Literatura podstawowa: (wymienić wg istotności, nie więcej niż 3 pozycje)

1. *Epidemiologia w zdrowiu publicznym*, pod red. Jerzy Bzdęga, Anita Gębska-Kuczerowska, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, 2010
2. *Higiena*, pod red. Jan Kazimierz Karczewski, Wydawnictwo Czelej, 2002
3. *Stomatologia Społeczna*, pod. red. K. Pawlas, T. Konopka, PZWL Wydawnictwo Lekarskie, 2020

Literatura uzupełniająca i inne pomoce: (nie więcej niż 3 pozycje)

1. *Higiena rąk według rekomendacji Światowej Organizacji Zdrowia*, pod red. A. Mączyńska, wyd. Alfa Medica Press, Bielsko-Biała, 2016.
2. *Kierunki współczesnej promocji zdrowia i prewencji zaburzeń*, pod. red. P. Stawiarska, wyd. Difin, Warszawa, 2019.
3. *Podstawy epidemiologii* – pod red. R. Beaglehole, R. Bonita, T. Kjellstrom, Instytut Medycyny Pracy im. Prof. J. Nofera, Łódź, 2002

Warunki wstępne: (minimalne warunki, jakie powinien student spełnić przed przystąpieniem do przedmiotu)

Znajomość zrealizowanego programu statystyki medycznej oraz biochemii medycznej. Znajomość fizjologii człowieka i biologii medycznej.

Warunki uzyskania zaliczenia przedmiotu: (określić formę, kryteria i warunki zaliczenia zajęć wchodzących w zakres przedmiotu, zasady dopuszczenia do egzaminu końcowego teoretycznego lub praktycznego, jego formę oraz wymagania jakie student powinien spełnić by go zdać, a także kryteria na poszczególne oceny)

UWAGA! Warunkiem zaliczenia przedmiotu nie może być obecność na zajęciach

Każda nieobecność musi być odrobiona, łącznie z dniami rektorskimi i godzinami dziekańskimi.

Dopuszczenie do egzaminu:

- Zaliczenie ćwiczeń kierunkowych (nieklinicznych) – oceniana jest indywidualna aktywność, stosunek do przedmiotu i kadry dydaktycznej oraz kolegów,
- Obecność na wszystkich ćwiczeniach lub odrobienie zaległych zajęć z wyrównaniem wiedzy spowodowanej absencją na zajęciach (nie więcej niż 2).
- Ocena pozytywna z kolokwium i kartkówek.
- Przygotowanie i wygłoszenie przynajmniej 1 referatu /prezentacji/ na zadany temat.

Zaliczenie przedmiotu Higiena z Epidemiologia:

Pozytywny wynik egzaminu pisemnego, testowego składającego się z 60 pytań: ocena pozytywna $\geq 60\%$ poprawnych odpowiedzi.

Zaliczenia i egzaminy odbywają się w bezpośrednim kontakcie z nauczycielem akademickim lub przy użyciu środków komunikacji elektronicznej.

Ocena:	Kryteria zaliczenia przedmiotu na ocenę ³
Bardzo dobra (5,0)	Obecność na wszystkich zajęciach lub ich odrobienie (nie więcej niż 2 nieobecności), aktywność na zajęciach, średnia ważona z ocen cząstkowych (m.in. kolokwium/kartkówek/referatu/-ów/odpowiedzi ustnych): $\geq 4,75$
Ponad dobra (4,5)	Obecność na wszystkich zajęciach lub ich odrobienie (nie więcej niż 2 nieobecności), aktywność na zajęciach, średnia ważona z ocen cząstkowych: (m.in. kolokwium/kartkówek/referatu/-ów/odpowiedzi ustnych): 4,5 – 4,74
Dobra (4,0)	Obecność na wszystkich zajęciach lub ich odrobienie (nie więcej niż 2 nieobecności), aktywność na zajęciach, średnia ważona z ocen cząstkowych: (m.in. kolokwium/kartkówek/referatu/-ów/odpowiedzi ustnych): 4,4 - 4,0
Dość dobra (3,5)	Obecność na wszystkich zajęciach lub ich odrobienie (nie więcej niż 2 nieobecności), aktywność na zajęciach, średnia ważona z ocen cząstkowych: (m.in. kolokwium/kartkówek/referatu/-ów/odpowiedzi ustnych): 3,5 – 3,9
Dostateczna (3,0)	Obecność na wszystkich zajęciach lub ich odrobienie (nie więcej niż 2 nieobecności), średnia ważona z ocen cząstkowych: (m.in. kolokwium/kartkówek/referatu/-ów/odpowiedzi ustnych): 3,0 – 3,4
	Kryteria zaliczenia przedmiotu na zaliczenie (bez oceny)³
zaliczenie	Nie dotyczy

³ Weryfikacja musi obejmować wszystkie efekty uczenia się, realizowane podczas wszystkich form kształcenia w ramach danego przedmiotu.

Ocena:	Kryteria oceny z egzaminu ³
Bardzo dobra (5,0)	<p>WIEDZA OCZEKIWANA</p> <p>Znajomość zagadnień przedstawionych na ćwiczeniach. Znajomość wiedzy z podręczników literatury podstawowej. Znajomość literatury uzupełniającej. Swoboda w poruszaniu się w zagadnieniach higieny i epidemiologii. Wyprowadzanie wniosków i rozwiązań z danych źródłowych. Wynik z testu $\geq 92\%$ poprawnych odpowiedzi</p>
Ponad dobra (4,5)	<p>WIEDZA OCZEKIWANA</p> <p>Znajomość zagadnień przedstawionych na ćwiczeniach. Znajomość wiedzy z podręczników literatury podstawowej. Znajomość literatury uzupełniającej. Swoboda w poruszaniu się w zagadnieniach higieny i epidemiologii. Wyprowadzanie wniosków i rozwiązań z danych źródłowych. Wynik z testu 86% - 91% poprawnych odpowiedzi</p>
Dobra (4,0)	<p>WIEDZA WSKAZANA</p> <p>Znajomość zagadnień przedstawionych na ćwiczeniach. Znajomość wiedzy z podręczników literatury podstawowej. Znajomość literatury uzupełniającej. Wynik z testu 79% - 85% poprawnych odpowiedzi</p>
Dość dobra (3,5)	<p>WIEDZA WSKAZANA</p> <p>Znajomość zagadnień przedstawionych na ćwiczeniach. Znajomość wiedzy z podręczników literatury podstawowej. Znajomość literatury uzupełniającej. Wynik z testu 71%-78% poprawnych odpowiedzi</p>
Dostateczna (3,0)	<p>WIEDZA KONIECZNA</p> <p>Znajomość zagadnień przedstawionych na ćwiczeniach. Znajomość wiedzy z podręczników literatury podstawowej. Wynik z testu 60%-70% poprawnych odpowiedzi</p>

Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot:	Katedra i Zakład Higieny
Adres jednostki:	ul. J. Mikulicza-Radeckiego 7, 50-345 Wrocław
Numer telefonu:	71 784 1502
E-mail:	wl-10@umed.wroc.pl

Osoba odpowiedzialna za przedmiot:	dr hab. Paweł Gać, prof. UMW
Numer telefonu:	71 784 15 01
E-mail:	pawel.gac@umed.wroc.pl

Wykaz osób prowadzących poszczególne zajęcia:

Imię i nazwisko	Stopień / tytuł naukowy lub zawodowy	Dyscyplina naukowa	Wykonywany zawód	Forma prowadzenia zajęć
Paweł Gać	dr hab.	nauki medyczne	nauczyciel akademicki, kierownik Jednostki, lekarz radiolog	CN
Krystyna Pawlas	prof. dr hab.	nauki o zdrowiu	nauczyciel akademicki, higienista	CN
Iwona Markiewicz-Górka	dr	nauki medyczne	nauczyciel akademicki, biotechnolog	CN
Aleksandra Jaremków	dr	nauki medyczne	nauczyciel akademicki, chemik	CN

Martyna Hajac	dr	nauki medyczne	nauczyciel akademicki	CN
Marek Tradecki	dr	nauki medyczne	nauczyciel akademicki	CN
Karolina Czerwińska	lekarz	nauki medyczne	doktorant, lekarz	CN
Aleksandra Zórawik	lekarz	nauki medyczne	doktorant, lekarz	CN
Adrian Martuszewski	lekarz	nauki medyczne	doktorant, lekarz	CN

Data opracowania sylabusu

Imię i nazwisko autora (autorów) sylabusu:

30.06.2021

dr hab. Paweł Gać, prof. UMW

Podpis Kierownika/ów jednostki/ek
Prowadzącej/yh zajęcia

Podpis Dziekana wydziału zlecającego przedmiot:

Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu
WYDZIAŁ LEKARSKI
Pródziekan ds. kształcenia na kierunku lekarskim
Irena Kustrzeba-Wojcicka
dr hab. Irena Kustrzeba-Wojcicka, prof. nadzw.
(2)

Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu
KATEDRA I ZAKŁAD HIGIENY
Kierownik
Paweł Gać
dr hab. n. med. Paweł Gać, prof. uczelni

